



ΟΙ ΑΠΟΓΟΝΟΙ

ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΡΑΚΩΝ

*μερο
δύο
"Εγώ",
1913*

"Ὅπως ἐν γένει ἡ ἱστορία καὶ ἡ γεωγραφία τῆς Θρακίας ὀλίγον ἠρευνήθησαν, οὕτως ἰδιαίτερος καὶ τ' ἀφορῶντα εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους αὐτῆς κατοίκους, — μετὰ τοὺς μυθικοὺς ἐκείνους Θρακίας τοὺς εἰσηγητὰς τῆς θρησκείας καὶ τῆς μουσικῆς — δὲν λείπουν δὲ δυστυχῶς καὶ Ἕλληνες λόγιοι ἀποκαλοῦντες αὐτοὺς βαρβάρους, ἀναζητοῦνται δὲ πολλάκις οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν οὐχὶ εἰς τοὺς σημερινούς ("Ἕλληνας) κατοίκους τῆς Θρακικῆς γῆς, ἀλλὰ εἰς λαοὺς ξένους ἐντελῶς τῆς Θρακικῆς καὶ τῆς αἰτίας Ἑλληνικῆς πατρίδος.

Ἄλλ' ἤδη ὁ ἐπιφανὴς Θραξ ἀρχαιολόγος Χρῆστος Τσοῦντας ἰδείξεν ἐν τῇ ἀθηναϊκῇ «Θρακικῇ Ἐπετηρίδι» (τοῦ 1897 σελ. 272 κ. ἑ.) ὅτι δὲν πρέπει νὰ φανταζώμεθα τοὺς ἀρχαίους Θρακὰς ἄλλοτρίους παντὸς πολιτισμοῦ.

«Αἱ ἀρχαιόταται, ὅπως οὖν ἀκριβεῖς, περὶ τῶν Θρακῶν εἰδήσεις ὀφείλονται, ὡς ἄνωστόν, λέγει ὁ διακεκριμένος καθηγητὴς, εἰς Ἕλληνας συγγραφεῖς οὐχὶ προγενεστέρους τοῦ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος, κατὰ τὴν ἐποχὴν δ' ἐκείνην ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι ἦρχον μὲν αἱ τέχναι, προήγοντο δὲ αἱ ἐπιστῆμαι γοργῶς, ἐνῶ οἱ Θρακῆς, ὅπως καὶ οἱ Μακεδόνες, οἱ Ἡπειρώται καὶ αὐτοὶ οἱ Λιτωλοί, ἔμενον στάσιμοι ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πολιτισμοῦ ἢ προώδευον λίαν βραδέως. Ἐν ταῖς χώραις ταύταις αἱ ἔξεις καὶ τὰ ἦθη ἀνεμίμησκον ἀκόμη ἐν πολλοῖς κατάστασιν κοινωνικῆν πρωτογενῆ, παραβάλλοντες δ' οἱ μᾶλλον προωδευμένοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων τοὺς λαοὺς τούτους πρὸς ἑαυτοὺς εὗρισκον ὅτι ἦσαν βάρβαροι· τὰ ἦθη

αὐτῶν ἐφαίνοντο ἔκτροπα, ἐκ τῶν θρακικῶν δ' ἔθιμον προσεί-
κον τὴν προσοχὴν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἐκεῖνα πρὸ πάν-
των. ἄντα πλείστον ἀπέχον ἀπὸ τῶν τότε ἑλληνικῶν καὶ ταῦτα
ἐννοεῖται ὅτι ἀνεγράφων εἰς τὰ συγγράμματα αὐτῶν».

Καὶ ὁμοίως «πάντα ἢ τὰ πλείστα» τῶν ἔθιμων τούτων «ἢ σάν
ποτε καὶ ἑλληνικά» ἐπεκράτουν δὲ ταῦτα ἐν Ἑλλάδι ἀκόμη καθ'
ἦν ἐποχὴν ὁ βίος κατὰ τὰ ἄλλα ἀπέχει πολὺ τῆς πρωτογενεῶς
βαρβαρότητος».

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, συμφώνουν μέχρι πρὸ τίνος πάντες ὅτι τοὺς
ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων Θρακῶν δέον ν' ἀναζητήσῃ τις εἰς τοὺς
σημερινούς Ἑλληνας τῆς Θράκης. Αἰφνης ὁμοίως ἐγένετο ἡ πλαστο-
γραφία, δι' ἣς ἐμάνθανεν ὁ κόσμος ὅτι παρὰ τοῖς Πομάκοις τῆς
Ροδῆτις — βουλγαροφρόνοις Μουσουλμάνοις — ἀνεκαλύφθησαν
ὄφρικα ποιήματα ἀποδεικνύοντα, κατὰ συνέπειαν, ὅτι οἱ Βούλγα-
ροι ἦσαν οἱ νόμιμοι διάδοχοι καὶ κληρονόμοι τοῦ παναρχαίου
θρακικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ἡ μὲν πλαστογραφία ἀνεκαλύφθη τα-
χέως, ἀλλὰ μέχρι τῆς σήμερον δὲν εἶναι σπάνιον νὰ ἴδῃ τις ἀναφαι-
νομένην ἐπίδρασιν τινὰ τῆς τωιαύτης καταφώρου πλαστογραφίας.
Χθές ἐτι (2 Νοεμβρίου) ἀνεγινώσκωμεν ἐν τῇ βύζανθῃ «Πατρι-
δι» μετάρρασιν γαλλικοῦ τινος ἔργου περὶ Βουλγαρίας, ἐν ᾧ οὗ-
γράφων λέγει ὅτι, «προβληματικώτατα» μὲν, ἀλλὰ ὀποσάφηστε
ἀνευρίσκει «ἐνα τύπον» τοῦ ἀρχαίου θρακικοῦ λαοῦ, «εἰς τὸν
περίεργον μικρὸν λαὸν τῶν Πομάκων πρὸς νότον τῆς Φθ. πόλεως!»

Ὁ Tomaschek ἔξ ἄλλου, ὅστις ἐπραγματεύθη περὶ τῆς γλώσ-
σης τῶν ἀρχαίων Θρακῶν — στηρίζει δὲ τὸ πλείστον τῶν σκέψεων
αὐτοῦ ἐπὶ μεταγενεστέρον δακικοῦ φαρμακευτικοῦ γλωσσάρου! —
κατὰ οὐρανὸν σκέψεων, ἦν δὲν ἠδυνήθη νὰ παρακολουθήσῃ, ἀνα-
καλύπτει τοὺς ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων εἰς τοὺς...
Ῥουμῆνους.

*

Τὸ ὅλον ζήτημα ἔχει ἀνάγκην εὐρείας καὶ βαθείας μελέτης.
Ἄλλὰ πρὸς τὸ παρὸν ἂς ἐπιτραπῇ νὰ ὑποδείξωμεν ὅτι μᾶλλον

πρὸς τὴν ἀνατολικὴν Θράκην, πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Σαράντα Ἑκ-
κλησιῶν, δέον νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ ἐκεῖνων, οἵτινες θέλουσι ν' ἀ-
νευρῶσιν ἀμγεστεροὺς ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων Θρακῶν.

Πράγματι ἡ ἐπαρχία αὕτη — ἔξαιρουμένης τῆς ὑποδιοικήσεως
Μικροῦ Τυρνόβου — παρουσιάζει ὄψιν ἄξιαν ἰδιαίτερας προσοχῆς.
Ὁ ἑλληνικώτατος αὐτῆς πληθυσμὸς, μὲ τὴν καθαρὰν φυσιογνω-
μίαν του καὶ τὴν καθαρὰν διάλεκτόν του παρουσιάζει χαρακτη-
ριστικὰ τινὰ πολλῆς δεόμενα μελέτης. Ὁ Σταμάτιος Ψάλλης ἐν
τοῖς «Θρακικοῖς» αὐτοῦ — καὶ ἐν τῇ μνησθεῖσιν «Θρακικῇ Ἐπε-
τηρίδι» (σ. 220 ἔ.) ἐδημοσιεύθη τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα — παρα-
τηρῶν ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς Διοικήσεως Σαράντα Ἑκκλησιῶν ὁμι-
λοῦσιν μᾶλλον κατὰ τὸν τρόπον τῶν μεσημβρινῶν Ἑλλήνων»
λέγει νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἐκ τῆς νοτίου Ἑλλάδος ἦλθον εἰς τὰ
μέρη ἐκεῖνα οἱ σημερινοὶ αὐτῶν κάτοικοι, τοσοῦτο μᾶλλον ὅσο
«οὐχὶ μόνον κατὰ τὸ ἴδιωμα τοῦ λέγειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τρόπον
τοῦ ἐνδύεσθαι διαφέρουσιν οἱ τῷ βορείῳ ἰδιώματι χρώμενοι τῶν
κατὰ τοὺς μεσημβρινούς μᾶλλον Ἑλλήνας ὁμιλούντων». Ἐπειδὴ
κατὰ Χατζιδάσῃν «τὰ πρῶτα παραδείγματα τῆς βορείας Ἑλ-
λῆς διαλέκτου τὰ ὑπ' αὐτοῦ εὑρεθέντα ἀνάγοντα μέχρι τοῦ
12^{ου} αἰῶνος», συμπεραίνει ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς περιφερείας ταύτης
ἦλθον «εἰς Θράκην» μετὰ τὸν 12^{ον} αἰῶνα, ἀφ' οὗ πρὸ τοῦ αἰῶνος
τούτου πάντες οἱ Ἕλληνες εἶχον τὴν αὐτὴν διάλεκτον καὶ μόνον
μετὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἐχωρίσθησαν εἰς δύο διαλέκτους, μεσημ-
βρινὴν καὶ βορείαν».

Εἰς ἐμὲ ἐπιτραπήτω ἔξ ἐναντίας νὰ φρονῶ ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς
Ἀνατολικῆς Θράκης ὀλιγώτερον ὑποστάντες τὴν ἐπίδρασιν τῶν
βαρβάρων ἐπιδρομῶν, ἐπίδρασιν εἰς ἡν, κατ' ἐμὲ τοῦλάχιστον,
ὀφείλεται ἡ τῆς βορείου διαλέκτου γένεσις, διετήρησαν τὴν ἀρ-
χαιοτέραν μορφήν τῆς κοινῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς διετήρησαν

1. Κατὰ Περ. Κουρτίδην («Ταχυδρόμος» 15 Ἀπριλίου 1911) ἐν 40
Ἑκκλησιαῖς εὐρίσκονται ἴσῃ κυπριακοῦ ἰδιώματος.

πανάρχαια θρακικά ἔθιμα, ὧν ἐν μὲν τὰ περίφημα ἀναστεινάρια ἕτερον δὲ ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου. Καὶ περὶ μὲν τῶν πρώτων, διατηρουμένων ἐν χωρίοις Ἀγαθουπόλεως, ἀμίλησεν ἐν τῇ Μεγάλῃ Σχολῇ τοῦ Γένους ὁ ἀποθανὼν καθηγητὴς Χουρμουζιάδης, ἐκδούς ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ τὸν λόγον αὐτοῦ, τὴν δὲ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βιζύης λατρείαν τοῦ Διονύσου διὰ μακρῶν περιέγραψεν ὁ βιζυηνὸς ποιητὴς ἐν τῇ «Ἑβδομάδι», ἐξ ἧς ἐγένετο ἀναδημοσίευσις ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνησθέντι δημοσίευσματι τῆς ἐν Ἀθήναις Θρακικῆς Ἀδελφότητος.

*

Ἐννοεῖται ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω δὲν ἐλύθη τὸ ζήτημα. Σκοπὸς αὐτῶν ἦτο νὰ δοθῇ ἀπλῶς μία νύξις πρὸς μελέτην τοῦ ἱστορικοῦ τούτου προβλήματος. Ὅπως ὅποτε ὅμως καὶ ἂν λυθῇ, βέβαιον εἶναι ὅτι γνωστότατος ἑλληνικὸς πληθυσμὸς κατοικεῖ ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ, ἀξιών παρὰ πάντος πλήρη σεβασμὸν τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως.



ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΟΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ
(ΘΡΑΚΙΣ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



Handwritten notes:
 (2) Βλ. ἡ δὲ ἀναστεινάρια τῆς ἀναδημοσίευστος τῆς
 τῆς γραφῆς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνησθέντι ἐν Ἀθήναις
 ἐκδόσει τῆς ἀνωτέρῳ μνησθέντι ἐν Ἀθήναις
 132